

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Narednine in inserate sprejema upravlštvo v Katol. Tiskarni Kopitarjeve ulice št. 2.

Rekopis se ne vračajo, nefrankovana pisma se vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-niskih ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenem nedelje in praznike ob pol 6. uri popoldne.

Po pošti prejeman:

za

celo leto naprej 26 K — h
pol leta » 13 » — »
četrt » 6 » 50 »
meseo » 2 » 20 »

V upravlštvo prejeman:

za

celo leto naprej 20 K — h
pol leta » 10 » — »
četrt » 6 » — »
meseo » 1 » 70 »

Za pošiljanje na dom 20 h na mesec.

Štev. 192.

V Ljubljani, v petek, 21. avgusta 1903.

Letnik XXXI.

„Domovina“ in mladeniški shodi.

S Štajerskega, 19. avg.

Dne 21. junija je bil mladeniški shod na Ptujski gori in dne 12. julija pri Sv. Trojici v Slovenskih goricah. Za ta dva shoda ni celjska „Domovina“ prinesla nobenih poročilnih člankov. A ko se je naznanil shod v Petrovčah za dan 16. avgusta, je prinesla celjska „Domovina“ 11. avgusta dopis iz Slovenskih goric kot uvoden članek, v katerem pravi, da voditelji mladeničev vodijo té po stranskih potih. Dopis, o katerem nekateri pravijo, da je naročen iz Celja, je silno konfuzen. Naj sledé tukaj nekateri odlomki:

„Naše (mladeniško) gibanje je krenilo že precej daleč s pravega tira, kajti samo s tem, da tu in tam malo zapojemo ali uprizorimo kako gledališko igro, naroda ne bomo rešili nikdar. Navdušenje slovenske mladine pa, dasiravno je velikansko, utegne se vendar kmalu ohladiti, če nas bodo naši voditelji mesto sovražniku nasproti, vodili le po stranskih potih“. Oho! Katera so ta stranska pota? Ne li ta, ker voditelji navdušujejo mladeniče razven za domovino tudi za vero? Da, to so tista stranska pota! Vera in cerkev liberalcu pač povsod smrdi.

In dalje piše „Domovina“: „Pač bi rad opomnil one mladinske organizatorje, katerim služijo za vzor vedno le kranjske „Marijine družbe“, da so časi, v katerih so se čudeži godili, že davno minuli in da sedaj živimo v dobi, ko velja geslo: Pomagaj si sam in Bog ti bode pomagal“. Grozno! Čudeži, kateri se več ne godé in kranjske „Marijine družbe“ so v zvezi z mladeniški shodi. Ni čudno, da liberalcu pri tem slabo prihaja; samo to se nam čudno zdi, kaj imajo z našimi mladeniški shodi opraviti kranjske „Marijine družbe“ in čudeži, ki se več ne godé.

Čudno pametno je to-le modrovanje „Domovine“: „Oboje (cerkvene bratovšine in narodno probujenje) se da prav lepo združiti v eno celoto; vendar pa se mora vedno drugo od drugega ločiti. Nikdar pa ne sme priti tako daleč, da bi upliv enega škodoval drugemu.“ Ali niso te besede silno konfuzne? Urednik „Domovine“ bi naj vendar bil popravil protislovje, ki je izraženo v tem odstavku.

Ko je ta članek v „Domovini“ izšel, se je splošno mislilo, da je naperjen proti shodu v Petrovčah. Tudi ptujski „Štajerca“ in celjska „Deutsche Wacht“ sta ga že naprej napadla. A shod je bil v kljub temu in v kljub mali agitaciji velikansk. Prav dobro vemo, da je bilo navzočih precej nad tisoč mladeničev. In to so bili izobraženi, uplivni fantje, ki delajo vso čast slovenski domovini. Vsak je moral biti navdušen, kdor je slišal njihove prepričevalne govore za brambo naše očetnjave. Tako je rekel vrli mladenič Karol Kumer z Vranskega: „Prej bo solnce zapustilo svojo pot na nebu kot mi mladeniči slovensko domovino.“ Kako navdušeno je govoril vrli Franc Žličar iz St. Jurija ob južni železnici, Božnik Matej z Dobrne in drugi. Kako veselo je bilo na zadnje, ko so tamburaši zaigrali: „Hej Slovani“ in so mladeniči zapeli „Ljepa naša domovina“. Da, to je bil pravi narodni praznik slovenskih fantov, kakoršnih bomo še več doživeli, ako dá Bog.

Po shodu „Domovini“ zopet, ni prav. Piše z dne 18. avgusta: „Shod se je tako kmalu končal, da so po obedu došli Celjani slišali še samo zadnjega govornika.“ Saj ste vedeli, da je bil shod točno ob eni napovedan in da bo samo do treh trajal, zakaj pa niste prej prišli? In dalje pravi „Domovina“, da je bilo navzočih le 200—300 mladeničev. No, no ljuba „Domovina“, ne imej takih očij, kot jih je imela „Vahtarca“ ob shodu za Hrvate pri Celji!

In dalje ditamo v „Domovini“: „Sicer pa naš list tudi ni dobil nikakega obvestila, da se shod vrši, kar nam bodi najbrž dokaz, da sklicatelji shoda niso naši „Domovini“ posebno naklonjeni in da jim naše narodno stališče ne ugaja posebnoc. Kakor smo čuli, o narodnosti tudi ni bilo ravno preveč govora na shodu.“

Tako? List, ki nas je dne 11. avgusta v uvodnem članku udaril s polenom, je pričakoval še obvestila o našem shodu! Ne, tako se pa ne ponižamo. Tudi kar se narodnega stališča tiče, si mladeniči in njihovi voditelji ne dajo od „Domovine“ ničesar vevati. Naše mladeniško gibanje je pravo narodno gibanje; kdor nas napada, škoduje slovenstvu. Te vrle navdušene čete mladeničev so si vzgajili večinoma duhovniki sami. In tisti, ki so se za to žrtvovali, so trikrat več koristili slovenski domovini kot vsi tisti, ki v celjskem „Narodnem domu“ zabavljajo čez duhovnike. Duhovniki so bili prvi širitelji narodne probude na Štajerskem in bodo tudi ostali. In dobro si zapomnite, vi gospodje v Celji, da mi v narodnem oziru ne sprejemamo nobenih nauk od takih ljudi, katerim je vzor Schweglov zaveznik dr. Tavčar.

Že zdaj se pristaši kranjskih liberalcev vežejo pri naših občinskih volitvah s pristaši ptujkega „Štajerca“. Če jim bo pa še „Domovina“ pomagala s svojim liberalnim pisanjem zoper duhovnike, bodo nasprotniki imeli tem lažje stališče.

Sploh pa mi nismo „Domovini“ storili nič žalega. Ona nas je napadla. Za naprej naj nas pri miru pusti, goji naj v Celji svoje „liberalne importirane Kranjce“ ter naj skrbi, da se bo čez duhovnike dobro zabavljalo. Posledice temu ne bodo izostale.

Za „Domovino“ nas bo napadel „Štajerca“, „Deutsche Wacht“ in morda še kak drug list. „Domovina“ natolcuje naše narodno prepričanje, „Štajerca“ in drugi bodo pa pisali, da smo narodni hujskači. A naši mladeniči bodo s svojimi voditelji kljubovali vsem nasprotnikom ter se bodo še bolj navdušeno borili za svoje narodne svetinje, za sv. vero in za zatirano slovensko domovino. Bog živi naše zavedne mladeniče!

Kriza na Ogrskem.

Danes prične cesar z vsprejemi ogrskih grofov. Grof Apponyi bode menda brezpogojno zahteval nekatere armadne koncesije. Apponyi je pripravljen samo v slučaju, da krona popusti na celi črti in tako zadovolji tudi opozicijo, prevzeti sestav novega kabineta. Tudi Wekerle stoji na stališču narodnih koncesij. On je izjavil v lib. klubu, da se kriza ne more rešiti, ako grof Apponyi ne vstopi v novi kabinet. — Neodvisna stranka je nezadovoljna, da cesar ne pokliče tudi njenega zastopnika v avdienco. Za sedaj se še tolaži, da bode Apponyi ali Wekerle nasvetoval cesarju, da vsprejme tudi zastopnika Košutove stranke.

Rumuni proti ogrskemu jeziku v armadi.

Ogrski Rumuni so odločni nasprotniki mažarskemu poveljnemu jeziku v armadi. „Tribuna Poporului“ piše: „Ogrski Rumuni stoje v armadnem vprašanju odločno na strani krone in vseh tistih, ki so pripravljeni braniti proti vsakemu atentatu jedinstvo armade. Ako hočejo Mažari posebno mažarsko armado, naj jo iz svojih sredstev vzdržujejo. Ogrski Rumuni in sploh vse nemažarske narodnosti na Ogrskem odbijajo mažarski atentat na cesarsko armado z vso odločnostjo ter so prepričani, da ne bode privolila krona nikoli in pod nobenimi pogoji v razdvojenje skupne armade.“

Jezikovno vprašanje v Dalmaciji.

Na novi železnični progi Spljet-Sinj odredila je žel. uprava trojezične napise v nemškem, laškem in hrvatskem jeziku. Prebivalstvo je zbog tega jako razburjeno. Načelnik Spljeta ne bode pristvoval pri otvritvi, ako ne odstranijo krivičnih napisov. Občine se dogovarjajo, da odklonijo vsa dela v prenesenem delokrogu, dokler se ta krivica ne popravi.

Rampolla zopet državni tajnik?

Imenovanje papeževga državnega tajnika še vedno ni izvršeno. Ukrepalo se je že o tem in onem, a vse kaže, da ne morejo dobiti za mesto državnega tajnika primerne kardinala.

Včeraj se je podal v Vatikan kardinal Rampolla in se je kake tri ure pogovarjal s papežem. Vest o dolgem pogovoru med papežem in kardinalom Rampollo je napravila na vaticanske kroge velik utis in splošno se sodi, da bo kardinal Rampolla zopet pozvan na mesto državnega tajnika. Tako imenovanje bi značilo, da namerava novi papež Pij X. nadaljevati politiko pokojnega papeža Leona XIII.

Kardinal Satolli jo odklonil ponujano mu državno tajništvo.

Bolgarija mobilizuje.

Bolgarija se na tihem v vsi nglici oborožuje. Ministerstvo sicer ne naroča orožja direktno, temveč posamezni polki kupujejo vse potrebno. Bolgarska vojna ladija „Nadežda“ odhaja vsak teden po dvakrat v Odeso, kjer nalaga municijo in uniforme. Uradno sicer pravijo, da si oskrbuje le polk v Varni potrebnih stvari, toda en sam polk bi pač ne potreboval vsak teden dvakrat toliko zaloge. V Sofiji so pregledali že dvakrat vsa privatna stanovanja, kjer bodo eventualno nastanili vojake. Mobilizacijski načrt je že izgotovljen v vojnem ministerstvu; določeno je že, koliko žita, konj itd. morajo prinašati posamezne občine; pismene odredbe za mobilizacijo so že vse pripravljene. Nепrestano dohajajo pošiljatve po 1000 Mannlicherjevih pušk. Tovarna je dobila sporočilo, naj brzo izvrši naročilo. Patron za vsako puško so od 500 zvišali na 1000. Z neko dunajsko tvrdko se je vlada pogodila za 15 milijonov patron, z neko pariško tvrdko pa že prej za 30 milijonov. Z neko peštansko tvrdko je vlada v dogovoru za 20 milijonov patron. — Ves narod je navdušen za vojno, in če pride do nje, bodo imeli Turki precej dela.

Srbija v dolgovi.

Zadnja ministerska kriza v Srbiji se je razjasnila v ne posebno čedni luči. Kralj Peter je uvedel nov red državnega knjigovodstva in pri tem so zapazili, da sta prejšnja finančna ministra Popović in Pavlović prikrla 325 milijonov državnega dolga. Ta skrivnostni dolg je nastal vsled tega, ker so oplenili rezervni zaklad poštnih hranilnic. Ko se je to zvedelo, sta jo potegnala radikalna ministra iz kabineta, seveda pod lepšo pretvezo. Kralj Peter je trkal že v Pešti, na Dunaju in naposled v Draždanih pri raznih bankah, da si opomore. Dolej se mu ni posojilo še nikjer posrečilo. Državne blagajne so prazne. Ljudstvo neredno plačuje davke. Uradniki in častniki ne dobé ob pravem času plače, tudi kralju

se civilna lista izplačuje v jako nerednih obrokih. Položaj kralja je tem kočljivejši, ker sam nima premoženja. Kralj se je obrnil do ruskega carja s prošnjo za večjo podporo.

Rusko-angleška zveza.

Nekoliko čudno se sliši „rusko-angleška zveza“, a vendar že listi pišejo o njej. Ruski list „Nowy Kraj“ se toplo vzema za zvezo in pravi: Prišel je čas ko je rusko-angleška zveza potrebna vsled tekmovanja nemških in angleških interesov, potrebna kot protitežje proti gibanju Nemčije in Amerike ter delavnosti Japonske, ki vse hočejo škodovati le interesom Ruske in Angleške, ki hočejo iz koreanske morske ožine napraviti „rumeni Bospore“. Danes si še nasprotujejo interesi ruski in angleški. Toda zveza Rusije in Anglije je potrebna v obrambo Evrope pred „rumeno“ nevarnostjo. List se energično obrača proti onim ruskim listom, ki se boje, da ne bo Rusija nazadnje le oškodovana v zadevi Mandžurije, in, ki imenujejo prodiranje Rusije proti vzhodu le — „drago“ napako. Tako ruski list. Bomo videli, kako stališče bo zavzelo ostalo časopisje. Morda je pa vse to le angleška želja inšpirirana po znanih „angleških sredstvih“ ruskemu listu.

Mandžurija — ruska provincija.

S kratkim, jedncstavnim imenovanjem v uradnem listu, priklopila je Rusija svoji državi pristrano Mandžurijo. Že več let bala se je Anglija, Japonska, Zvezne države in druge, da si nekega lepega dne prilasti Rusija to kitajsko ozemlje. Rusija je uradno in neuradno odgovarjala na te bojazni in pritožbe, češ, da na kaj tacega ni niti mislila. Pred tednom je pa ruski car z jednim samim podpisom proglasil Mandžurijo kot rusko provincijo. Uradno je proglaseno, da je generalni gubernijat Amur združen s kitajsko pokrajino Kwantung v posebne carsko namestništvo. Kwantung pa obsega celo Mandžurijo in polotok Liautung. — Druge države so začudenj obitale, ta korak ruske vlade vzel jim je sapa. Japonska, ki se je svoj čas malone mobilizirala proti Rusiji, v strahu, da si ne prilasti Mandžurije, strmi in molči. Niti angleško-japonska vojna alianca ni mogla tega zaprečiti. Rusija, mesto da pokliče iz Mandžurije svojo armado, kar je še pred kratkim obečala, poslala je tja generala Aleksejeva kot cesarskega namestnika, in on je prevzel, oprt na mogočno brodogve in armado, upravo nepreglednega mandžurskega ozemlja. — Rusija zna osvajati cele države brez orožja. Opira se na svoja silna prometna sredstva, na sibirsko železnico, ki ji pripelje na daljni vzhod v par tednih lahko sto in sto tisočev vojske, s katerimi more kljubovati vsaki državi. Zato je tudi v svesti si svoje moči brez vsakih pogajanj in brez koncesij zaposledla ogromno Mandžurijo.

Novi cesarski namestnik v Mandžuriji, generalni adjutant Aleksejev je rojen l. 1843. Od l. 1880 do 1883 je prepotoval kot zapovednik križarke „Afrika“ svetovne vode. Potem je bil imenovan kot pooblaščenec ruske mornarice v Parizu, kjer je ostal do l. 1886. Več let je služboval nato kot kapitan l. vrste na križarki „Admiral Kornitow“; med tem časom je prišel večkrat v dotiko s cesarsko obitelji. Pozneje je postal contre admiral in je poveljeval ruski mornarici ob času kitajsko-japonske vojne. Po vojni je bil imenovan zapovednikom ruskega brodogve v tistem Oceanu. Meseca maja letošnjega leta je postal admiral.

Iz vzhodne Azije.

Radi Koreje je vedno večja napetost mej Rusijo in Japonsko, ker Rusija hoče svoje delovanje vedno bolj razširjati v Korejo ter se hče udeleževati zidanja železnice iz Vidšu v mesto Seul. Japonska se boji za svoje narodno-gospodarske interese v Koreji in strupeno gleda novega tekmeča, ko je komaj imela radi Koreje vojsko s Kitajsko. Sedaj pa ondi hočejo Rusi nadvlado! Japonski list „Jgiskimpo“ pravi, Japonska mora Rusiji pokazati, da je njeno potrpljenje radi Koreje

pri kraju, drugi listi zopet zahtevajo, naj vlada zahteva od Rusije izjavo. Japonski minister Hayaski pa dementira vse vesti o vojski, češ, da Rusija hoče mirno rešitev vprašanja, tudi ako bi Rusija prišla v boj s Turčijo, bi Japonska ne pritiskala na Rusijo. Nasprotno pa Kitajci v Mandžuriji izživljajo nastopajo proti Rusiji. Prebivalstvo v mestih, kar očitno nastopa proti Rusom. Angleški listi hujskajo. Rusi imajo v Mandžuriji 250 000 vojakov.

Iz brzovjark.

Svetovni mirovni kongres bo zboroval od 23. do 27. septembra v Renu. Zadnja točka shoda je — odločitev v mirovni zastavi. Načrt za to zastavo je baje naredil nemški cesar Viljem, ki vse zna. — Volitve v pruski deželni zbor se bodo vršile 9. in 16. novembra t. l. — Papeževa beseda. Rmski dopisnik lista »Germania« poroča, da je sveti oče Pij X. te dni dejal: »Ne pričakujte od mene senzacionalnosti. Recite vsem, da molim in se orijentiram.« — Sprejem francoskega poslanika pri papežu Piju X. je bil jako prisrčen. Papež je s poslanikom govoril francoski in izrekel željo, da bi zopet nastali dobri odnosi mej sveto stolico in francosko republiko. Pričela so se pogajanja, da bi bil Loubet pri svojem dohodu v Rim sprejet v Vatikanu. — Nemiri v Perziji še sedaj niso popolnoma udušeni. Po Perziji je mej ljudstvom vedno večja nezadovoljnost. Vojaške čete odrekajo pokorščino, ker ne dobe plače. Vzrok nemirom ni samo sovražstvo do tuincev, ampak posebno nezdrave gospodarske razmere. — Vstaja na Kitajskem. V nekaterih okrajih na Kitajskem je vstaja, ki grozi raztegnitost po celi Kitajski. — Cesarja Viljema so nahujskali protestantje proti jezuitom, zato bo svoj glas, katerega je imenoma Prusije obljubil v zveznem svetu v prilog zopetnega dohoda jezuitov na Nemško, zopet preklical. — Potovanje srbskega kralja. Dne 26. t. mes. bo šel srbski kralj s svojimi otroci in bratom Arzenom na potovanje po notranji Srbiji. Najprvo gre v Topolo. Kragujevac in Niš. Potovanje bo trajalo dvanajst dni. — Rumunski ministerski predsednik Sturzda je obiskal včeraj grofa Goluchovskega in se z njim dalje časa pogovarjal. — Francoski mornariški minister Pelletan se je včeraj poročil z učiteljico Denise, seveda civilno. Za pričo je bil ministerski predsednik Combes. — Zdravje Salisburyjevo se je zopet silno poslabšalo. — Topliški »Sokolci« prirede v ponemčurjenem mestecu Seestadt 30. t. m. veliko slavnost. Isti dan bo ondi tudi velika turnarska slavnost.

Tako se „naprednjak“ poslavlja.

Mirna Peč.

»Naprednjak J. K.« — celega imena po njegovem mnenju ni treba zapisati — se je odtegnil v Ameriko. Da bi se maščeval nad neljubimi mu osebami, se je tri dni po svojem odhodu v »Slov. Narod« z dne 7. t. m. s prav »naprednim« obrekovanjem in »junaškimi« lažmi od njih poslovil, kar so seveda njega vredni ljudje s slastjo brali. Kača piči in odleze. Dopis mu je sestavil oni, ki je v 137. št. »Slov. Naroda« predrzno zasramoval presv. g. knezoškofa o priliki njegovega obiska v Mirni Peči. Za svoj nesramni dopis je dobil plačilo v »Slovencu« št. 144, pri našem ljudstvu pa tudi vse kaj drugega nego čast in priznanje. Da bo naletel, tega ni pričakoval. Zato sedaj zabavlja. Naj se le potolaži! Čast onemu, kogar »Slov. Narod« sramoti in mu jemlje čast! Ni najslabše sadje, ki ga ose glodajo.

Podpisane ne maram odgovarjati našemu »naprednjaku«. To pa morda on ve, da smo duhovniki bogati kot rajni Krez. Zato mu plačam 1000 K (reci: tisoč kron), ako mi dokaže, da sem le z eno besedico prosil g. nadučitelja za hrano, ter mi je on to »kot farovške kuharice mučeniku tudi storil.« Če ne more dokazati, naj prekliče, sicer ga moram imenovati nesramnega lažnika. Takim ljudem na lubo se z g. župnikom ne bodem prepisal. Če sem dopisniku kako krivico storil, jo rad poravnam. Če se drugič podpiše s pravim in celim imenom, mu tudi stvarno odgovorim, ako je on kak obdespoštovan in izobražen mož. Če je pa kak skakšen študent ali pa morda človek, ki nima ničesar izgubiti in se niti ne čedi ne, potem sem premagan in moram molčati.

Drečno, dragi dopisnik, pa zdrav mi ostani. Le kmalu zopet piši! Čustva radosti in veselja bodo prevevala srca Tvojih prijateljev, ko jim zopet pokloniš nov šopek duhtečih, najzljajših ovtelč, nabranih na polju naprednem. Le laži, da se bo ura ustavila, napadaj in izživaj! Tudi mi bomo veseli, če

nam ne boš zopet grozil. Bati se namreč nočemo — nismo zajci.

Fran Majdič,
kaplan.

Rojaki, človekoljubi!

Dne 8. avgusta 1903 je ugonobil silen požar v Bovcu 70 hiš. več gospodarskih poslopj in cerkev sv. Trojice. Ker se je ogenj vsled vetra širil s strahovito hitrostjo, ni bilo mogoče skoraj nič oteti. — Zorele so skoraj vse premičnine in popolnoma ves pridelek, seno in žito. Itak ravno prebivalstvo je vsled te silne nesreče v najstrašnejši bedi. Ljudstvo nima živeža, ne obleke, niti stanovanje. — Preblagi dar ljubljenege vladarja da sicer siromakom prvo pomoč, a ko nastopi zima, se reva in beda le še poveča. Radi tega se obrača podpisano županstvo do vseh blagih ljudi s ponižno in iskreno prošnjo, naj blagovoli pomagati nesrečnim pogorelcem. Sprejme se hvaležno vsak milodar, bodi v denarju ali v blagu. Darove naj se izvoli pošiljati podpisnemu županstvu, a denarne prispevke sprejema drage volje tudi uredništvo tega časopisa, katero tudi objavi imena blagih darovalcev. — Uljudno prosimo tudi razna društva slovenska, da bi se spominjala nesrečnih Bovčanov ter priredila veselice in zabave v korist revnim pogorelcem.

Županstvo v Bovcu, dne 18. avg. 1903.

Sulin, m. p. župan.

Dnevne novice.

V Ljubliani, 21. avgusta.

Za volitve v trgovsko bolniško blagajno kliče skupaj današnja »Tagespost« nemške kroge. »Tagespost« pravi, da bodo Nemci združili svoje glasove na doseganje ravnateljstva. Ob enem napada naš list, češ, da zavijamo in neresnico poročamo o sedanjih razmerah v trgovski bolniški blagajni. Mi smo še vse premalo povedali! Dobili smo še veliko hujših dopisov o pristranosti sedanjega odbora napram slovenskim uslužbencem in o silni protekciji nemških članov. Razmere so take, da pri volitvah ne pride v poštev samo narodni, ampak tudi socialni moment. Zato si bomo tiste »nemške člane«, ki bodo nastopali proti slovenski večini, dobro ogledali, za nasledke naj se pa zahvalijo »Tagesposti«, ako jo bodo ubogali in prišli glasovat proti Slovincem, od katerih žive. »Tagespost« psuje slovenske člane z »unreife und unverständige jugendliche slovenische Elemente«, kar priča o nemški ošabnosti, katero je treba odločno ožigosati. Očividno je ta dopis v »Tagesposti« inspiriran od nemških odborovih članov, zato naj slovenski člani vsi kot en mož ne le iz Ljubljane, ampak tudi z dežele pridejo prihodajo nedeljo točno k volitvi v »Mestni Dom«. Upamo, da tudi noben slovenski trgovec ne ostane doma in da trgovci zapro v nedeljo prodajalnice vsaj pol ure pred volitvijo ki se prične točno ob pol 10. uri dopoldne. Slovenski volivci naj bodo še prej na mestu, da prepredijo vse nemške spletke.

Romarski vlak v Gorico in Oglej. Tisti, ki so se oglasili za posebni romarski vlak v Gorico in Oglej naj voznino precej vpošljejo, in sicer za II. razred 12 K, za III. pa 7 K 80 v., to je za vožnjo iz Ljubljane v Tržič (Monfalkone) Vila Vincentina-Gorico in od tu nazaj v Ljubljano. Ako bi kdo na kateri drugi postaji med Ljubljano in Gorico vstopil, plača ravno toliko kolikor za celo vožnjo, ker se bode vozni listki izdali samo za Ljubljano-Gorico. Vlak pojde v prvi polovici meseca septembra, natanko se dan in ura naznanita v kratkem času. Denar za vožnjo sprejema kanonik Anton Fettich-Frankheim, Predškofijo h. št. 6.

Shodi na Stajerskem. V nedeljo dne 23. t. m. bo ljudski shod v Spodnji Polskavi. Govorili bodo poslanca Robič in Roškar ter dr. Vekoslav Kukovec. — Dne 30. avgusta bodeta dva polit. shoda, in sicer v Hotinjivasi pri Mariboru in pri Sv. Lenartu nad Veliko Nedeljo. Na poslednjem shodu bodeta govornika poslanca dr. Ploj in Ivan Kočevar.

V sadevi iseljevanja. Odbor »Slovenske kričanske-socialne zveze« prosi vse one gospode, kateri še mislijo vposlati vprašalne pole odboru, da bi to tekom tega meseca storili, ker bode potem statistični pregled po teh odgovorih sestavljen.

Volivci, pozor! Za dopolnilno volitev v državni zbor dne 10. septembra je deželna vlada določila, da volijo manjše občine v sosednih občinah, in sicer v ribniškem sodnem okraju: Občina Dane v Jurjovici, občina Gora v Loškem Potoku, občina Vel. Poljane v Sušju. V litijskem okraju: Občina Kolovrat v Kandršah, občina Stepanja vas, Zagorica, Podboršt in Prapreče volijo Podgaborom, občina Temenica, Radohova vas, Leskovec, Češnjice in Vel. Pece v Dobu; občine Luče, Križnavas in Dedendol v Zalni, občina Muljava na Krki; občine Draga, Gorenja vas in Hudo v Št. vidu. V ljubljanski okolici: Občina Pijava Gorica v Zelimljah, občina Vrbljeni v Tomišlju.

Pri sv. Nikolaju na Górcancih v šentjernejski fari bode prihodnjo sredo dne 26. avg. ob 8. uri sv. maša. Povabljeni so tudi sosede Hrvatje in prijatelji zelenih Gorjancev!

Važna pridobitev »Slovenskega planinskega društva«. Iz Kranjske Gore se nam piše: »Slovensko planinsko društvo je kupilo primeren prostor ob Križu nad Gornjim Križkim jezerom, kjer postavi novo planinsko kočjo, do katere se napravijo velezanimivi poti iz Vrat (od novega Aljažvegega doma), iz Kranjske gore in tudi iz Trente. Odprl se bode s tem planinski svet ob gorskih velikanih Razori in Škrlatici; na visokih razsežnih podéh ob Križu na meji večnega snega so tri majhna jezera, katera postanejo izvestno svetovno znana, liki »morskimi očesom« v Tatri. Domačini z veseljem pozdravljajo, da se uresniči že dalje časa nameravano delo in da Slovensko planinsko društvo raztegne svoje delovanje tudi na pogorje ob Kranjski gori. Vsa čast pa tudi občinskemu odboru v Kranjski gori in gospodarskemu odseku podobčin Kranjska gora in Log, da se je dala pri nakupu sveta prednost Slovenskemu planinskemu društvu in varoval narodni ponos Kranjske gore!»

Odvetnik g. dr. Janko Brejc je zadel sredi v črno, ko se je preselil v Celovec. To kaže najbolj javkanje nasprotnikov. Komaj je začel delovati, že so se spravile »Freie Stimmen« nanj, da ga zatožijo nemškimi svojim bratcem! No, za javkanje Dobernikovega lista se noben pameten človek dosti ne zmeni, pač pa moramo pribiti nekaj drugega: G. dr. Brejc je bil pozvan pred sodišče, da poda neko izpoved kot priča. Izpovedal je slovensko — a na tem se tako hudo izpodtika imenovani list, ki ima, kakor se vidi, svoje vohune tudi za zaprtimi durmi deželnega sodišča. Ko je bil g. dr. Brejc zaslišan, bil je navzoč samo preiskovalni sodnik in njegov zapisnikar. Kdo je torej pisal Dobernikovega glasila kar toplo sporočil, kako je dr. Brejc izpovedal? Na to zahtevamo odgovora, ker ni nam mar, da bi morali »Freie Stimmen« priznavati kot nekaj »uradni« list c. kr. deželnega sodišča in tudi nimamo volje, hoditi morda celo k znanemu uredniku Lacknerju prositi dovoljenja, katerega jezika da se bomo Slovenci pri sodišču posluževali! — Drzni napadi nasprotnikov na slovenskega odvetnika pa morajo vsem koroškimi Slovincem biti glasen poziv, da se v vseh pravnih zadevah obračajo za pomoč do slovenskega g. odvetnika! To velja zlasti narodnim zavodom, posojilnicam itd., a tudi vsem posameznikom! Čim bolj divje naši nasprotniki kričé, tem bolj tesno se združimo mi po geslu: »Svoji k svojim!«

Učiteljska imenovanja v sežanskem okraju. Stalno so nameščeni: Martin Furlan iz Vojske ravnatam, Milan Vovk iz Gabrovce v Pliskovici, Andrej Rojec iz Stjaka v Rodiku, Josip Sinigoj iz Koprive v Braniči, Cilka Katnik iz Dutovelj v Nabrežini, Helena Jerman iz Gorjanskega v Zgoniku, Helena Škerbic iz Kostanjevice v Pliskovici; začasno: Ivan Benko iz Kazelj v Stjaku, Alojzij Bekar iz Rodika v Kazlje, Franja Orel iz Arbera v Gorjanskem, Franja Ličar iz Pliskovice v Kostanjevici, Anica Debenjak iz Povirja v Sežani, Ciril Valentič iz Postojne v Koprivi. Učiteljski kandidatje: Anton Mervič v Povirju, Ferdinand Kenda v Avberu, Henrik Legiša v Gabrovici in Franja Zivec v Dutovljah.

V Stražišču pri Kranju so igrali v nedelju dne 16. t. m. »Rokovnjače«. Bil sem zraven in imel sem priliko opazovati igralce in priznati moram, da so me presemetili s preciznim, samozavestnim in krepkim nastopom, da jih moram ne le pohvaliti, ampak v polni meri občudovati vse brez razločka. Seveda največ zaslug so si priborili glavni igralci. Tudi scenerija je bila krasna. Ker se bo prihodnjo nedeljo igra ponavljala in med posameznimi prizori igral tamburaški zbor iz Loke, bo pripravljen v Stražišču pri Ješetju p. n. občinstvu zopet prijeten večer.

Znamenite aretacije. Ruskega slikarja S. reiškega so na krovu ladje »Trilby« aretirali in pripeljali v Pulj, ker je risal istrsko obal. Aretirana sta pa tudi dva Laha. Enega so takoj izpustili, ker ni imel slabega namena, drugega so pa zadržali in jim je moral obljubiti, da pred zaključkom preiskave ne zapusti Pulja. Rus je seveda zaprt, ker se menda gospodi grozno nevaren zdi.

Samomor ali umor? Včeraj smo poročali, da se je na svojem stanovanju v Rojanu pri Trstu umorila 22letna Marija Vračko, soproga mašinista na južni železnici. Razni momenti pa vzbujajo sumnjo, da se Vračko ni sama umorila, marveč da jo je umoril njen mož 42letni Jakob Vračko, vsled česar so Vračka odvedli v preiskovalni zapor. Vračko trdi, da je nedolžen in da je svojo ženo jako rad imel. — Zena ima strel v prsih. Revclver, katerega so našli v sobi, je last nekake nadporočnika, ki je stanoval v isti hiši. Vračko je bil na svojo ženo, ki je bila doma iz Zid. mosta, jako ljubosumen.

Novo šolsko poslopje v Zagorju ob Savi bodo otvorili dne 16. septembra. Ali bo tedaj prišel na šolo pravilen napis?

Spominsko ploščo so odkrili v Zelezni Kapiji umrlemu šolskemu nadzorniku na Koroškem dr. Jožefu Gobancu.

Državna subvencija. C. kr. poljedelsko ministerstvo je mlekarški zadrugi v Izlakah Zagorju dovolilo državno podporo 600 kron.

Na Bledu je bilo lani do 31. julija 1387 gostov, letos pa v istem času 1715. Do 8. avgusta je Bled obiskalo 1085 strank z 2005 osebami. Dne 31. julija se je na Bledu mudilo 372 strank z 848 osebami.

Kolo za neplačano oho. Dne 17. t. m. zvečer pripeljal se je s kolesom v Senožeče okoli 40 let star mož srednje velikosti in se nastanil v gostilni Antona Krušiča. Pil in jedel je dobro in napravil cehe za 3 K 60 v., ni pa imel denarja, da bi to plačal. Hotel je zastaviti kolo ali gostilničar ga ni hotel. Ko je videl, da na ta način ne dobi denarja, se je splazil iz gostilne in jo je odkuril. Mož je pripovedoval, da se je pripeljal iz Gradca in da je namenjen v Trst. Kolo je Dürkopp-Diana in je vredno 40-50 kron. Bilo je najbrže kje ukradeno.

Zigertov stolp. Odbor »Podravske podružnice« slov. plan. društva je sklenil imenovati razgledni stolp, ki se stavi na Zigert-ovem vrhu, po značajnem pohorskem kmetu, veleposestniku v občini Vojtinje Marku Kapunu po domače »pri Zigertu« — Zigertov stolp. Stavba se je iz raznih razlogov zakasnela, vendar se bo še ta mesec dovršila. K otvoritvi, ki se še bo razglasila, vabimo že danes vse zavedne Slovence zelenege Pohorja in sploh vse prijatelje slovenskih planin; to bode pravi narodni praznik na Pohorju.

Samomor v bolnišnici. Predvčeršnjim so vsprejeli v tržaško bolnišnico 56-letnega Ivana Silo. Včeraj popoldne ob 3. uri je porabil priliko, ko ni bilo nobene postrežnice blizu, da je vstal iz postelje, se vspel na okno (tretjega nadstropja) in se vrgel v globino, kakih 10 metrov. Zdravniki niso konstatirali nikakih vnanjih poškodb, iz česar je sklepati, da se je nesrečnež v notranjem močno poškodoval, ker ob 5. uri je že izdihnil svojo dušo.

Sneg je zapadel koroške gore.

Dvorazredna dekliška trgovska šola na zavodu grofa Püttinga v Olovcu na Moravskem prične s prihodnjim šolskim letom peto svojega delovanja. V prvih štirih letih so pohajali to šolo razun deklet čeških, tudi dekleta drugih slovenskih narodnosti, katera so si, kar je dokazala skušnja, češčno kaj kmalu prisvojila ter dobro napredovala. Zaradi tega si dovoljuje ravnateljstvo na to strokovno šolo tudi v izvenčeških listih opozoriti ter jo rodiljem priporočiti. Šola ima pravo javnosti in nalogo izvežbati dekleta v vseh trgovskih vednostih, ki so potrebne za samostalne službe komptoaristinj, knjigovodnic itd. v pisarnah, trgovinah, komisijarskih in speditorskih zavodih, posojilnicah, bankah, pri pošti, telegrafih in drugod. Pa tudi za ona dekleta, ki še ne nameravajo stopiti v službo, je šola praktično nadomestilo za druga višja učilišča po končani meščanski šoli, ker trgovska izobrazba, ki se morda in to po krivici in zmoti smatra za enostransko, nudi toliko sveobčnega in za bodoče gospodinje

potrebna znanja, da se vsestransko uvažuje in priznava. V prvi letnik se sprejemajo ona dekleta, ki so dovršila z dobrim uspehom meščansko šolo ali kakšno drugo šolo, ki je tei enakovredna. Solnine se plača na leto 80 K v mesečnih obrokih, manj imovitim gojenkam se tudi zniža. Učni predmeti so: Kršćanski nauk (brez klasifikacije), češčina, nemščina, računstvo, enostavno in složeno knjigovodstvo, češka in nemška korespondenca, trgovski nauk in menično pravo, zemljepis, lepomisje ter nauk o spoznavi blaga. Izvenredni predmeti so: Ruščina, francoščina, češka in nemška stenografija, pisanje s strojem, telovadba in vzgojalstvo. Gojenke stanujejo lahko v mestu ali pa v penzionatu zavoda, ki ima velik vrt in je kot penzionat po svetovnih uzorih upravljen za 150 gojenk. Vsa skrb ravnateljstva in učiteljskega zbora na zavodu se obrača na to, da bi šola z razumno in skrbno odgojo vzgajala narodne žene in prave rodeljubic brez hinavskega naličja, ki bi za puščale zavod z nramnimi idejami in s popolnim znanjem dela, ki jih čaka v življenju. Istotako priporočamo za šoli odrasla dekleta višjedekliško in obrtno šolo na zavodu grota Pöttinga, katere prospekte ravnateljstvo na zahtevo radovoljno pripošlje. Oglasiti se je treba najpozneje do 16. septembra. Na vsa vprašanja odgovarja ravnateljstvo in prospekte radovoljno dopošilja vsakomur, kdor zahteva.

Sprememba v minoritskem redu: Pred. g. P. Rafael A. Potrč, doslej katehet v Gradcu, je nastavljen za kapelana in kateheta na predmestni minoritski fari pri Sv. Petru in Pavlu v Ptuju.

Cvetoča jablana se nabaja na vrtu sodnijskega siuge g. Al. Skrajnerja v Kandiji.

Razpisane službe. Razpisani ste službi učitelja v Vrhovem in nadučitelja v Predosljih.

Prevarani mariborski fiakarji. Predrzno je varal 49letni Janez Zorko, viničar v St. Jakobu v Sloven, goricah mariborske fiakarje. Prišel je v Maribor ter naročil več fiakarjem, da naj gredo po gospodo v okolico. Imenoval je takšna imena, da so mu verjeli; dali so mu še celo nagrado. Prevarani so se vrnili, ko niso nikogar našli ter naznanili celo stvar sodnji. Zorko je že pod ključem.

Javni shod priredi politično društvo »Edince« prihodajo nedeljo pri Sv. Ivanu v zadevi nameravane otvoritve italijanskih paralek v ondotni ljudski šoli.

Ljubljanske novice.

Rokoborbe v cirkusu. Včeraj je zmagal borilec Petri Afrikanca Adua. Danes se bori Petri z izvoščkom Simončičem, jutri se pa bori mesarski pomočnik Svoboda z Lahom Morettijem.

Društvena godba priredi v soboto dne 22. t. m. ob 8. uri zvečer na vrtu gospoda Hafnerja na Sv. Petra cesti koncert. Vstopnina prosta.

Z elektriško se je skušal. Na Zaloški cesti je danes dopoldne posestnik Tomaž Blaž iz Tomačevega št. 19 hotel prehiteti s svojim konjem in vozom električni voz. Ušel je res naprej in je naenkrat zavil čez tir električne cestne železnice na Staro pot, dasi je voznik električnega voza neprestano zvonil. Voznik Frane Mekinc je videvši nevarnost električni voz sicer takoj ustavil, a vendar se je zadel v Blažev voz in je ta obvisel na suvalnikih električnega voza. Lahko bi se bila velika nesreča pripetila, ako bi ne bil voznik električnega voza vstabil.

Vojaški begun prijet. Po Mestnem logu klatil se je že več dni neki vojak-topničar. Ogibal se je ljudi in se skrival po grmovjih. Včeraj zvečer zasačil ga je na Cesti v Mestni log policaj. Vojak je zbežal v log, policaj pa je tekel za njim, ga ujel in peljal do stare vojaške jahalnice v Trnovem, kjer je neki topničarski korporal konstatiral, da je prijeti vojak dezertar Karol Graf, ki je dne 15. t. m. pobegnil iz vojašnice.

Izgubljeno. Glđ. E. Bock, stanujoča v Franciskanskih ulicah št. 6, je izgubila na poti od doma po Marijinem trgu in Prešernovih ulicah do Dunajske ceste bankovec za 10 kron.

Nepoštena služkinja. Jožefi Zupanič, stanujoča v sv. Florijana ulicah št. 13, je njena služkinja Marija Poljanec iz Smarjete občina Gerenja vas v kočevskem okraju včeraj ukradla belo jopico, več robocev in nekaj kave, na kar je pobegnila iz službe. Ko so jo prijeli, našli so ukradene reči še pri njej.

Nogo spahnil si je danes dopoldne v plinarni Ranzingerjev delavec Ant. Strukelj. Pri razkladanju premoga mu je padla deska od voza na levo nogo. Morali so ga prepehiti v deželno bolnico.

V Ameriko. Danes po noči je odpotovalo odtod 20 Slovencev.

Shod pekovskih pomočnikov se je vršil včeraj ob 3. uri »pri Kronu«. Shod je otvoril sodrug P o s a v e c in dal besedo sodr. S k r b e c u, ki je govoril o n a d o m e s t n e m p o č i t k u in p a r l i a m e n t u.

Dejal je: Pekovski mojstri hočejo po svojem zastopniku Böhheimu v državnem zboru oropati pomočnice nadomestnega počitka. Pomočniki se morajo z vso silo upreti tej nakani. Predlog je bil v drugem branju sprejet in sedaj naj pomočniki delajo na to, da ne postane zakon. Tudi nočno delo naj se odpravi. Saj v nobenem obrtu ne delajo delavci tako dolgo, ko ravno v pekovskem obrtu. Tovariš U r b a r pravi: Če nam hočejo vzeti nadomestni počitek, naj nam dajo zato pa nedeljskega. Mi bomo še bolj zadovoljni. Sodrug S k r b e c je stavil nato resolucijo, ki se glasi: Danes 20. avgusta zborujoči pekovski shod odločno protestira proti atentatu poslanske zbornice po sprejetem predlogu posl. Böhheima z dne 17. jul., ki hoče pekovskim delavcem nadomestni počitni čas, kot edino pridobitev na soc. polit. polju, tako poslabšati, da se namestu prej uveljavljenih variant, določa 6 ur nadomestnega počitka na teden, t r i z j a v l j a d a s i v t e m o z r u n e d o p u s t i n o b e n e g a p o s l a b š a n j a, p a č p a š e i z i d a n j e s o c i a l n i h r e f o r m p o o d p r a v i p o n o č n e g a d e l a i n v p e l j a v o e n e g a m a k s i m a l n e g a d e l a v n i k a. D a Böhheimov predlog ne postane zakon tudi v pekarnah se bodo porabila vsa dopuščena sredstva. Resolucija je bila soglasno sprejeta. Nato je govoril sodrug S k r b e c o z z a v e z i p e k o v. p o m o č n i k o v. Res je, da se morajo delavci organizirati in da le organizirani dosežejo svojih pravic in si zboljšajo stanje. In tudi mi bi priporočali naj pristopijo delavci k zvezi, ko bi zavezi res bilo toliko mar za delavce, kakor je včeraj govoril sodrug S k r b e c. Od socialno-demokratske zveze pa pekovski pomočniki ne bodo imeli družega, nego prazne žepa, ker zveza skrbi v prvi vrsti za udobno življenje svojih agitatorjev. Tudi Skrbecu diše delavske kronice, katerih je že precej povžil! Nesramno je od takega človeka, ki je čisto plačan, da govori, ako kliče na bojkot proti onim poštenim delavcem, ki ne marajo za socialno-demokratske laži. Sodrug Skrbec, Vas je pri tem menda vodila ljubezen do delavstva? Kaj li?

Novo prodajalno papirja, knjig itd. otvori g. Drag. Hribar v Schleimerjevi hiši v Selenburgovih ulicah le v prostorih, kjer je imel g. Cassermann svojo prodajalno, ne pa tudi v prostorih čevljarja g. Szantnerja, kakor smo po pomoti poročali dne 18. t. m.

Na smrtni postelji poročil se je včeraj v deželni bolnici delavec Anton Tester.

Mladi vojaki korenjaki. Včeraj popoldne so se v Mestnem logu dečki igrali »vojake«. Prinesli so seboj topič, iz katerega so streljali na sovražnike. V topič so nabasali opeke, pa tudi svinčene kroglice. V hipu, ko so sprožili topič, prišel je mimo hlapec Teodor Pezdur, stan. Cesta v mestni log št. 18, in so mu kroglice letale ravno mimo glave in se zarile v dilo pri supi. Hlapec je to naznanil policiji. Ko so mladi vojaki videli tega svojega sovražnika, pobrali so topič in se potegnili nazaj v varno zavetje Mestnega loga.

Dogodki na Hrvatskem.

Včerajšnji dan

je bil v Zagrebu in po deželi miren. V Zagrebu so bile le demonstracije trgovskih pomočnikov, ki so demonstrirali, da se na včerajšnji praznik morajo zapreti prodajalnice, kar se je potem tudi zgodilo. Ogrski trgovski minister Lang je sicer zapovedal, da se na včerajšnji dan tudi razobesijo mažarske zastave, a grof Pejačević se tega ni upal, ker bi sicer došlo do pravcate revolucije. Vsi opozicijski listi so bili včeraj zopet zaplenjeni. V Ljubljano nismo dobili niti reškega »Novoga lista«.

Včeraj so aretirali 13letno kmetisko dekle, ki je hotelo odstraniti mažarsko zastavo na kolodvoru v Zaprrešću.

Pri aretaciji jih ni ovirala starost dekletova, katere po postavi niti obsoditi ne morejo. Eden v Zaprrešću ustreljenih kmetov je oče 11 otrok. Uradnika Vučkovića, o katerem sumijo, da je on prinesel madjarsko zastavo, so kmetje v Zaprrešću n a b i l i d o k r v i.

Neverjetno.

Ultra mažaronska »Drau« v Oseku piše: »Tudi nas Hrvatov se tiče vprašanje narodne vojske še posebno, ker mažarski zapovedni jezik v sedanjih zajedniški vojski na Ogrskem pomeni toliko, kot hrvatski zapovedni jezik pri hrvatskih polkih. O tem vprašanju so vsi Hrvati edini, vsi do zadnjega človeka«. A kako je to, da je »Drau« molčala, ko so Madžari vse hrvatske polke uvrstili v vojaškem šematizmu med mažarske? Niti je ista »Drau« le z besedičjo obsodila ravnanje vojaških oblasti, ko so v vojaških zemljevidih in po šematizmih pomažarili vsa hrvatska imena? Celo imena naših županij so že pomažarili, na kar se je nedavno težil »Obzor«, »Drau« je pa lepo molčala. Istina je, da bodo Hrvati po pravici zahtevali hrvatski jezik za svoje polke, če uvedejo Mažari v svoje mažarski. Hrvati so seveda zdaj za stari vojaški zistem, za edinstveno vojsko.

Le od uprave zahtevajo, da se ozira na narodne zahteve. Čim bodo pa Mažari razbili edinstveno vojsko, bodo seveda Hrvati zahtevali svoje pravice. Razume se, da mažaroni ne bodo prvi zahtevali teh pravic, takrat bodo brzokone molčali, kakor zdaj hlastno upijejo za narodno ravnopravnost, češ, tudi mi smo oduševljeni Hrvati.

Dve volitvi.

Iz Zagreba se nam poroča: V kratkem se bode vršili dve volitvi: ena v Zlataru, druga pa v Daruvaru. V Zlataru je odstopil poprejšnji mažaronski poslanec, v Daruvaru pa je umrl. O volitvi v Zlataru se je že mnogo pisalo. Žalibog da je prišlo radi kandidature v tem volilnem kotaru do nesloge v samej opoziciji, kakor sem že zadnjič sporočil. Zda si stojita nasproti dva kandidata: baron Rukavina, član hrvatske stranke prava, in E. Kumičić član čiste stranke prava. Boj mej strankama je hud, a vodi se celo z nedovoljenimi sredstvi, dasi so se privrženci ene in iste stranke izjavili proti temu načinu agitacije. Volitev je razpisana na dan 26. avgusta. Mažaronska stranka še ni postavila svojega kandidata, a to se more zgoditi še zadnji čas, če se med obema opozicijskima kandidatom ne naredi sporazum. Vlada ima vsa volitev v svojih rokah in sam predsednik volilne komisije je županjski činovnik, ki bode gotovo v vsakem slučaju pogodoval mažaronske stranki po starej praksi.

Daruvarski volilni kotar je brez poslanca že štiri mesece. Radi zadnjih nemirov in sprememb pri vladi menda niso imeli časa, da razpišejo novo volitev. Zato so se pa zdaj podvzivali ter so še 11. avgusta razpisali volitev, ki se ima izvršiti pa že 21. avgusta. Tudi tukaj je za predsednika volilni komisiji imenovan kotarski predstojnik, ki bode seveda vodil vso volitev po mažaronskej praksi. Pred enim tednom je obšel ves volilni kotar sam podžupan Cuvaj, poznat že od poprej pa svoji volilni praksi, ter je izdal zapovedi občinskim poglavarjem, da se morajo vsi volilci že poprej prisiliti s podpisom za vladnega kandidata. Tudi to je najboljši dokaz, da so izjave novega bana o dobri in poštenu upravljanju stare prakse je ostala, ker le s to more zmagovati in se vzdržati mažaronski zistem. Opozicijski kandidira v tem kotaru bilježnika dr. Grahovca, mažaronska ali bolje vladna stranka pa še ni proglasila javno svojega kandidata, dasi zanj že dolgo dela z vsemi sredstvi vladnega aparata, kakor ga je zasnoval bivši ban Khuen-Hedervary.)

Zagrebsko železniško ravnateljstvo nad zakonom.

Poroča se nam: Ni se še posušila nedolžno prelita kri radi mažarske zastave v Zaprrešću, in zopet je izzivalo zagrebsko železniško upraviteljstvo z naredbo glede razobešanja mažarske zastave po vseh postajah na Hrvatskem za rojstni dan Nj. Veličanstva. S to naredbo je bilo zapovedano vsem načelnikom postaj, da morajo na rojstni dan Nj. Veličanstva razobesiti mažarsko in poleg nje hrvatsko zastavo. Če nima na postaji obeh zastav, potem se ne sme razobesiti nobena. Na Reki mora viseti samo mažarska zastava, a na Brajčici in Dešti, ki spadajo pod upravo reške železniške postaje, a stojite na hrvatskem ozemlju, se ne sme razobesiti nobena zastava. To tudi nekaj pomeni. Mažari namreč že več časa snujejo, kako bi ta kos hrvatske zemlje odtrgali ter zedinili z Reko kot mažarsko posest. Le s tem, da ne sme viseti tam nobena zastava, hočejo proglasiti zemljišče za neutralno, pri dobri priložnosti ga bodo pa vzeli, kakor so Reko. Včeraj na dan sv. Stefana (20. avgusta) pa so bile razobešene maž. zastave samo na Ogerskem in na Reki; dozdej so vsele tudi po Hrvatskem na ta dan. Tako je zagrebsko upraviteljstvo svojevoljno dalo prednost mažarske zastavi na Hrvatskem, dasi jej po nagodbi nima mesta na Hrvatskem. Mi se samo čudimo, kako je mogla hrvatska vlada to samovoljno ravnanje železniškega upraviteljstva priznati ter dovoliti, da mažarske zastave, razobešene po zajedniških zgradbah, varuje zagrebsko redarstvo. Mislilo se je zares iz početka nove vlade, da se bodo odstranile vse take nepostavnosti, ki so izzvale toliko nemira po Hrvatskem. Toda zdaj vidimo, da se tira še vedno stara praksa. Kako dolgo bo še trajalo, kdo bi mogel vedeti. Samo to je gotovo, da se na ta način Hrvatska ne bode pomirila, nego da bi s časoma moglo priti še do večih nemirov, kajti sam priprosti na rod pravi, da ne more biti na Hrvatskem prej miru, dokler se ne odstranijo povsodi mažarski napis in mažarske zastave. Vlada sama to dobro ve, pa je zato njena dolžnost, da prepreči večje nesreče, ki bi mogle zadeti hrvatski narod. Če stoji mažaronska stranka in z njo vlada zares na temelju nagodbe, potem morajo biti taki nepostavni nastopi zajedniških oblasti na Hrvatskem nemogoči, vlada sama jih mora storiti nemogoče. Takrat bo imel hrvatski narod zares hrvatsko neodvisno vlado.

Mažarske veresijske zadruge.

Iz Zagreba: Ob svojem času sem razjasnil postanek in delovanje mažarskih veresijskih zadrug na Hrvatskem. Glavna svrha teh zadrug je, da se širi z njimi mažarska nadmoč na Hrvatskem tudi v gmotnem pogledu. Najboljši dokaz za to je državno posojilo v to svrhu in da te zadruge snujejo hrvatske politične oblasti, dočim zadruge hrvatske poljedelske banke preganjajo, kjer je le mogoče, ker so zares hrvatske. Dozdaj je bila centrala teh veresijskih zadrug v Budimpešti in vsa centralna uprava, tudi za hrvatske zadruge, se je vodila v mažarskem jeziku. Zda imajo pa na Hrvatskem, posebno v Slavoniji, že toliko teh zadrug, da mislijo osnovati zanje posebno centralo v Osijeku, v Zagreb se še ne upajo. Osjek se jim zdi za to pripravno mesto ker je na meji Ogrske. Tukaj si hočejo Mažari zasnovati novo gospodarsko trdjo v Slavoniji, a ko pridobe to, potem bodo posegli še po ostalej Hrvatskej. Delo jim ni pretežavno, ker jih podpirajo, kakor že omenjeno, hrvatske oblasti, a narod po Slavoniji ni še toliko probujen niti organiziran, da bi sam mogel spoznati, kam vse to meri, in da bi se mogel temu zoperstaviti. V najnovejšem času se vendar tudi v Slavoniji snujejo hrvatske zadruge poljedelske banke kot odpor proti veresijskim. Vendar jih je še vse premalo. Zda je zadnji čas, da se odločijo za boj vsi pravi hrvatski rodoljubi po Slavoniji ter zašno snovati s pomočjo hrvatske poljedelske banke prepotrebne zadruge, da prekosojo v tem delovanje protivnih veresijskih zadrug, ki hrvatskemu narodu v gmotnem pogledu ne morejo mnogo pomoči, saj že njih namen ni pošten, pač pa ga morejo v političnem pogledu popolnoma ugonobiti. Na delo torej, hrvatski rodoljubi, dokler je še čas!

Vstaja na Balkanu.

Znamenit ruski državnik se je glede Makedonije tako-le izjavil: »Jako dvomljivo je, bode li mogla Turčija tudi pri najboljši volji udušiti revolucionarno gibanje. V tem slučaju bode prav gotovo pripadla Avstro-Ogrski odločilna uloga, da se vmeša z oboroženo silo; Avstrija si je že par desetletij skrbno pripravljala pot iz Bosne in Hercegovine v dolino Mitrovice; in njena akcija bila bi v tem slučaju gotovo uspešna«. — Vojaški krogi avstrijski jako dvomijo, da bi se utegnili to uresničiti. Da hoče Avstrija prodirati proti Mitrovi, potrebovala bi štiri armadne voje in še bi bolj počasi napredovala, kakor je v Bosni l. 1878, kjer so povprečno vsak dan prodirali za 12 km.

Ruski poslanik Zinovjev je javil turški vladi, da pride omenjena ruska eskadra v turške vodovje.

Admiral angleškega sredozemskega brodogoja, D. Mvile, dobil je važna povelja, na kar je takoj odposlal nekaj ladij v bližino Soluna.

Iz Kruševa se poroča, da se ni v tem mestu vse tako zgodilo, kakor pišejo vladna poročila in kakor smo tudi mi včeraj poročali. Res je, da je mesto večinoma porušeno, a vatašem se je posrečilo, da so prišli o pravem času na pomoč oni vstaški četi, ki je bila v mestu obkoljena. Turke so pregnali in vstaše rešili.

Danes izroči Rusija tuški vladi ultimatum, ali vsaj temu podobno odločno noto, da se morajo zahteve, ki jih je storila Rusija vsled umora Rostkovskega, takoj izvršiti. Zlasti zahteva Rusija, da morajo izpustiti iz zaporov one Bolgare, ki so se pritoževali ruskim konzulom radi mučenja.

Z dan 29. avgusta je napovedan splošen upor v vseh turških okrajih, kjer prebivajo Bolgari. Grški metropolit iz Severina je prbežal v Monastir, ker se boji napada. Med Velesom in Skopljem leži na stotine umorjenih ljudi nepokopanih.

Pri Zeleniki med postajama Elire in Skoplje se je izvršil atentat na osebni vlak, ki je odletel z 250 vojakov v zrak. V bližini se je borilo 8 vstaških čet s turškimi vojniki. Makedonci imajo 35 mrtvih in več ranjenih. O turških izgubah se ne vé, kolike so.

V vaši Crninšćev so imeli vstaši hud boj s Turki, ki je trajal cel dan. Vas so vstaši zažgali. Mnogo jih je padlo; pozneje so se vstaši umaknili.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani.

Utonile so v reki Ybbs pri Waidhofenu 22 letna Angležkinja Muriel Lawford in gdđ. Bockmann. — Sleparski policijski komisar. V Rimu so aretirali policijskega komisarja Bertuccijs, ki je na svojo roko izvrševal bišne preiskave in pri tem — kradel. — Velik požar je v Grünbergu v Sleziji uničil tri trgovske hiše. — Vezuv še vedno bljuja. — Umrl je

na Cetinju bivši črnogorski finančni minister Matanović — Osem oseb zgorelo v oirkusu. V občini Csenger na Ogrskem je po končani predstavi v oirkusu prevrnil nek obiskovalec petrolejno svetilko. Osmim osebam se je vnela obleka. Nevarno opede se jih prepeljali v bolnico. — Princ iz Kameruna aretiran. Princa Mpundo Akwa, sin kralja Akwa Bonalbelškega iz Kameruna je prišla policija v Hamburgu radi sleparij in ker je ogoljufal mnogo natarkejev za zavžito pijačo. — Mednarodni kongres geologov zboruje na Dunaju. — Strajk pekov. Strajk pekov v Rensu je zadobil grozilen značaj. Prišlo je do spopadov, v katerih se je streljalo. Mnogo štrajkovcev je bilo zaprtih. — Anarhistički napad. Iz Barcelone se poroča: Pri neki hiši na cesti San Pedro so našli bombo z gorečo lunto. Oblasti menijo, da se gre tu za anarhistični napad. — Povodenj. V noči na 16. t. m. se je moral na progi Doren Langenegg ustaviti promet. Popotniki so morali prestopiti v druge vozove. 16. t. m. dopoldne so pa na progi Langenegg Lingenau morali ustaviti promet, ker je bila proga na 40 m dolgo pokvarjena, ker se je neka gora sesedla. — V Renu utonila. V Dissentia (Graubünden) je padla 22letna gospodičina Lujza Bossi, hči zdravnika Bossi, v deroče rensko valovje, ko je iskala jagode. Njeni sorodniki so obljubili 1000 fr. tistemu, kdor najde njeno truplo. — Samomor. V berolinskem gradu se je usmrtil 44 let stari stotnik Goerke. Baje je bil preveč razburjen. — Peščena tromba je v Saarbrücken povzročila veliko škodo. Stotnija vojakov je po nesreči zašla v središče trombe. Mnogo vojakov je poškodovanih. — Za ženo v smrt. V Parizu se je ustrelil ravnatelj "Agence Fournier". Zapustil je pismo, v katerem pravi, da ni mogel preboleti smrti svoje žene. — O madami Humbert sklepajo v Parizu, da je zagovorniku naznanila, da je nezakonska hči maršala Bazaina, izdajalca pri Metz, in da ji je on zapustil milijone s katerimi je sleparila. Bazaine bi bil potem takem stari Crawford. Skoro gotovo so pa tudi izmišljotine. — Bosenski lovci. 31. okt. se aktivira bosenski lovski bataljon iz 17 stotnij štirih bosenskih pešpolkov. —

vsek član svojo dolžnost v polni meri, je zmaga naša!!

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 21. avg. (C. B.) Podpredsednik gospodske zbornice grof Hoyes Sprinzenstein je umrl.

Dunaj, 21. avgusta. (C. B.) Cesar je sprejel večeraj v Budimpešti ogrskega ministerskega predsednika Khuena, ki ga bo tudi danes sprejel poleg predsednikov magnatske in poslanske zbornice in posl. Julija Karolyja Andrassyja.

Dunaj, 21. avgusta. Kakor poroča "Zeit", bo vlada državnemu zboru predložila predlogo, po kateri ji bo dovoljeno saj prejšnje število novincev 60.389 mož še to jesen poklicati pod orožje.

Dunaj, 21. sept. Kralj Edvard pride sem v ponedeljek 31. t. m. ob 5. uri popoldne.

Budimpešta, 21. avgusta. Večina preiskovalne komisije v zadevi podkupljanja je sprejela od posl. Szivaka sestavljeno poročilo ter je nekatera mesta spremenila v toliko, da se bolj povdarja nedolžnost (!) Khuena Hedervarija pri podkupljanju.

Zader, 21. avgusta. Sestanek dalmatinske čiste stranke prava bo tu dne 4. septembra.

Zader, 21. avgusta. "Narodni List" pravi, da je izvedel iz gotovega vira, da baron Burian ne bo dolgo časa upravitelj Bosne in Hercegovine. Odločen je za avstrijskega poslanika v Carigrad, a novim upraviteljem bo imenovan propali državnik Khuen Hedervary.

Zlatar, 21. avg. Madjaroni kandidirajo v zlatarskem okraju dr. Tonkovića.

Praga, 21. avgusta. Mladočehi in radikali skličejo shod, na katerem bodo izjavili, da nimajo nič proti madjarskemu armadnemu jeziku, ob enem pa zahtevajo iste pravice za Slovane.

Praga, 21. avgusta. Izvrševalni odbor mladočeške stranke kandidira na mesto odstopivšega poslanca dr. Udržala posestnika dr. Hermana Janovskega.

Pizen, 21. avgusta. Češki in nemški agrarci prirejajo shode proti nagodbi z Ogrsko.

Lvov, 21. avgusta. Na potu k vojaškim vajam v Komarno pride cesar sem 13. septembra.

Krakovo, 21. avgusta. Kreditni družbi obrtnikov je poneveril magistratni uradnik Müller 20.000 K.

Carigrad, 21. avgusta. Turčija je sklicala pod orožje redif vojake v okraju Novi Bazar.

Petrograd, 21. avgusta. Častnik, ki je v Kijevu na zapovednikovo povelje, naj se strelja na delavce, zaklical, da je lopov, kdor bi se drznil streljati na stradajoče brate, je aretiran in odposlan v Petrograd. Vojni minister je poročal carju o tem dogodku. Častnik bode ustreljen. Njegova kompanija bode razpuščena, vojaki pa pridejeni raznim regimentom.

Madrid, 21. avg. Iz Tangerja se poroča, da je vojni minister Menbhi moral Tasso zapustiti in iti v sultanov tabor, ker so vstaši vodovod, ki je mesto oskrboval z vodo, poškodovali. V sultanovem taboru vlada velika zmešnjava.

London, 21. avgusta. Sem je prišlo veliko število čeških telovadcev.

Umrli so:

18. avgusta. Ivan Anžič, mesarjev sin, 13 mes., Hrdeckega vas 30, Gastro enteritis chron. — Oskar Proft, strojevodjev sin, 8 mes., Zalokarjeve ulice 9, Gastro enteritis acuta.

19. avgusta. Silvester Oblak, paznik v p., 71 let, Poljanska cesta 45, pljučnica. — Jera Peternel, nadarbinka, 66 let, Japljeve ulice 2, ostarelost. — Marija Lenardič, višjega finančnega svetnika žena, 38 let, Šolski drevored 2, splošna jetika. — Marija Marenko, paznikova hči, 8 mes., Opekarska cesta 35, Catarrh. instin. božjast. — Fida Fuchs, računskega podčastnika hči, 1 mes., Metelkove ulice 2, božjast.

V bolnišnici:

15. avgusta. Josip Justin, kajzar, 55 let, Catarrh. bronch. chron. Dilatio cordis
16. avgusta. Ivn Grzina, hlapec, 69 let, Pyetone phritis. — Josip Kordiš, mizar, 63 let, je bil umirajoč pripeljan.
17. avgusta. Katarina Žitnik, gostija, 62 let, ostarelost. — Mihael Sterban, poštni hlapec, 54 let, Pericarditis.
18. avgusta. Jakob Kosem, lajnar, 37 let, jetika.

Meteorologično poročilo.

Višina nad moriem 306,2 m, srednji zračni tlak 736,0 mm

Čas opazovanja	Stanje barometra, v mm.	Temperatura po Celsiusu	Vetrovi.	Nebo	Puščina v 24 urah v mil.
20. 9. sveč.	736 8	14.8	sl. zah.	jasno	
21. 7. jut.	737 6	11 6	sl. svzh.	megla	0.0
21. 3. popol.	736 6	24.0	sr. jzah.	jasno	

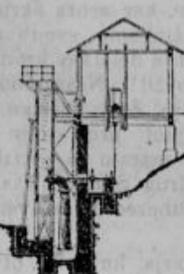
Srednja večerajšnja temperatura 16.0°, normale 18.4°.

Dunajska borza

dne 20 avgusta.

Skupni državni dolg v notah	100—
Skupni državni dolg v srebru	99 90
Avstrijska zlata renta 4%	120 90
Avstrijska krona renta 4%	100.25
Avstrijska inv. renta 3 1/2%	92.25
Ogrska zlata renta 4%	119 45
Ogrska krona renta 4%	97 9.9
Ogrska inv. renta 3 1/2%	89.70
Avstro-ogrsk. bančne delnice	15.86
Kreditne delnice	647 50
London vista	239 2 1/2
Nemski drž. bankovci za 100 m nem. drž. v	117.85
20 mark	23.47
20 frankov	19.05
Italijanski bankovci	95 15
C. kr. cekini	11 90

G. Tönnies
tovarna za stroje
Ljubljana
priporoča kot posebnost
žage in vse stroje
za obdelovanje lesa.
Turbine.
Sesalno plinski motori
najcenejša gonilna sila, 1 do 3 vinarje za konjsko silo na uro

905 26-7

Učenec

se sprejme takoj v tovarni za kruh in pecivo **J. J. Kanca** v Ljubljani, Rimska cesta 16. 987 3-1

Služba

cerkvenika in organista

(ceciljanca) je raspisana v Grebinju, Ko-roško. Ako oženjen, obadva pevca. Plača dobra, stanovanje 1.ovo in prosto — Več pove župnijski urad 1083 2-1

Prodajalka
izurjena v trgovini z mešanim blagom se sprejme. Ponudbe naj se do 20. t. m. pošiljajo upravnistvu "Slovenca" pod števil. 2525. 1059 2-2

Kmetiška posojilnica ljubljanske okolice,
registrovana zadruga z neomejeno zavezo,
v Ljubljani, Marije Terezije cesta hiš. št. 1,
v Knezovi hiši,
obrestuje hranilne vloge po 110 95-78

4 1/2 odstotka

brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure, razun nedelj in praznikov, vsaki dan od 8. do 12. ure dopoldne.

Poštnega hranilničnega urada št. 828.406,
Telefon števil. 57.

1085 1-1

Frančiška Kokalj naznanja v svojem in v imenu svojega sina **Antona** vsem sorodnikom in znancem žalostno vest o bridki zgubi svojega srčno ljubljenega soproga, ozir. očeta, gospoda

Matija Kokalj,

c. kr. poštnega kontrolorja,

kateri je v sredo, dne 19. avgusta 1903, ob 1/2. uri popoldne po dolgem bolehanju, previden s sv. zakramenti za umirajoč, v 54. letu svoje starosti umrl v Gospodu

Truplo dragega rajnega bode v petek, dne 21. t. m., ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti III. Kegelasse 7 v farno cerkev sv. Otmara "unter den Weissgärbera" prenešeno, slovesno blagoslovljeno in potem v Kranj prepeljano ter po zopetnem blagoslovljenju na ondolnem pokopališču v družinsko rakev položeno.

Sv. maše zadušnice se bodo za rajnega opravile v raznih cerkvah.

Dunaj, dne 19. avgusta 1903.

1087 1-1

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem nazna: jam prežalostno vest, da je umrla ljubljena teta, gospa

Ivana Prinčič roj. Černe

po dolgotrajni bolezni večeraj ob 1/8 uri zvečer previdena s sv. zakramenti za umirajoč v 66. letu svoje starosti. Pogreb ho 22. t. m. ob 1/4 uri popoldne iz hiše žalosti Zaloška cesta št. 6.

Sv. maša zadušnica se bo brala v četrtek 27. t. m. ob 1/2. uri v župni cerkvi sv. P. tra. Drago pokojnico priporočam v blag spomin in molitev

Ljubljana 21. avg. 1903.

Helena Bavdek netjakinja.

1084 1-1 Zahvala.

Za vsestransko pristrčno sočutje ob času bolezni, smrti in pogreba našega nepozabnega, sedaj v Bogu spavajočega soproga itd. gospoda

Ivan-a Tomšič-a,

posestnika in veletrgovca v Ilirski Bistrici, zlasti za častno, prav sijajno in tolažilno spremstvo pri pogrebu premilega nam pokojnika in za krasne darovane vence, ki so s tem sočustvovali ob naši nenadomestni izgubi, izrekamo najiskrenejšo zahvalo.

Posebej se zahvaljujemo prečastiti duhovščini, državnemu in deželnemu poslancu Spinciču, gg. c. kr. uradnikom, uradnikom in o. obju južne železnice, slav. učiteljstvu, častitim pevcem za ganljive nagrobnice, gg. orožnikom, slav. tukajšnjemu in zagorskemu gasilnemu društvu in v obilnem številu došlim domačinom in tujcem, vsem sorodnikom in prijateljem ranjega, končno se zahvaljujemo za mnogobrojna, od vseh strani nam došla pismena čuvstvujoča sožalja.

Ilirska Bistrica, dne 18. avgusta 1903.

Zalujoči ostali.

Izpred sodišča.

Izpred deželnega sodišča.

Policaj v Kranju grozil. Janez Volčič, hlapec iz Kranja je po noči 28. junija t. l. po Kranju razgrajal. Ker se le ni hotel pokoriti redarjevemu opominu, da naj miruje, primoran je bil Volčiča aretovati, a ta ga je zgrabil za vrat in za roke ter ga skušal na tla vreči. Mej tem mu je grozil, da ga bo, kadar mu pride v roke, četudi pride na »gavge«, redar pa v pekel. — Volčič hoče to kaznjivo dejanje opravičiti z izgovorom, da je bil pijan. Sodišče ga je obsodilo na 3 mesece težke ječe. — Otrok zgorel. Marijana Knific, posestnika žena in delavka v papirnici v Goridanih, je imela za varuhinjo svojih otrok delavko Marijo Ušeničnik ter ji je zato dajala brezplačno stanovanje. Dne 28. aprila je šla Ušeničnik Marija na polje, kakih 50 korakov od hiše, seboj je vzela le enega otroka, 8 mesecev staro hčerko, poldrugo leto staro Ančko in 3letnega Antona je pa brez nadzorstva doma pustila. Kakor je fantič kasneje svoji materi pripovedoval, našel je na tleh žgalico, s kjo je zanetil ogenj, ki je lezeno, s slamo krito hišo z vsemi gospodarskimi poslopji popolnoma uničil. Ko je slišala Ušeničnik, da domača hiša gori, tekla je domov ter najprej iz goreče hiše rešila najmlajšega otroka, na Ančko je pa popolnoma pozabila. Ker se je ogenj naglo razširil, je otrok zgorel. Sodni dvor je obsodil obdolženko na 5 dni strogega zapora.

Društva.

(Or mož): Tukajšnja mečka in ženska podružnica sv. Cirila in Metoda priredita v nedeljo 23. t. m. na vrtu gostilne pri "Solncu" veliko poletno veselico, katere čisti donesek je namenjen šolarski kuhinji okol. šole in glavni družbi v Ljubljani. Pomnožen odbor je jako delaven in zelo skrbi, da bi bila veselica vsestransko imenitna. Godbene točke je prevzela polnoštevilna mestna godba iz Varaždina, petje oskrbijo domači in sosedni pevci in pevkine. Za zabavo je vsestransko preskrbljeno. Zeleti je ob blagem namenu vsestranske udeležbe od blizu in daleč.

Pozor gg. volilci trgovskega bolniškega in podpornega društva?

Opozarjamo vse gg. volilce tega društva, da k volitvam sigurno prineso seboj izkaznice oziroma zadnjo potobitnico, sicer se jim lahko zgodi, da se jih zavrne. Obenem pa apeliramo na slovensko trgovstvo, da se volitve polnoštevilno udeleži, kakaj, le če stori